

ДРЖАВНА РЕВИЗОРСКА ИНСТИТУЦИЈА

РЕЗИМЕ ИЗВЕШТАЈА О РЕВИЗИЈИ СВРСИСХОДНОСТИ ПОСЛОВАЊА „Превенција и сузбијање вршњачког насиља у школама”

2. фебруар 2023. године

Под насиљем се подразумева сваки облик једанпут учињеног, односно понављаног вербалног или невербалног понашања које има за последицу стварно или потенцијално угрожавање здравља, развоја и достојанства личности. Насиље међу децом (вршњачко насиље) је сваки облик насиља који има везе са социјалним животом ученика у школи.

Према статистичким подацима, свако четврто дете у Србији је жртва вршњачког насиља, а на то да је насиље постало видљивије указује информација Министарства просвете да је све већи број пријава вршњачког насиља. Иако је насиље међу младима последица утицаја друштвеног окружења, одговорност за решавање овог проблема углавном је препуштена школама. Школа је дужна да интервенише увек када постоји сумња или сазнање да ученик трпи насиље. Она је у обавези да прикупи информације у циљу утврђивања свих релевантних чињеница и да у процесу консултација насилни догађај разврста у један од три нивоа насиља, што опредељује даље поступање школе у зависности од тога који ниво насиља је у питању. Правовремено информисање и благовремена реакција од кључног су значаја у заштити ученика од вршњачког насиља и подразумева сарадњу свих учесника у заштити (школа, социјалних и здравствених установа, полиције, правосудних органа и др.). Законска регулатива у овој области је посебно уређена, прописује јасне процедуре и кораке у превенцији и реаговању на насиље. Свака школа, на основу општих смерница, треба да планира превентивне и интервентне мере и активности у овој области и прати ефекте њихове реализације, ради дефинисања даље политике заштите ученика од насиља.

Циљ ревизије био је да се испита ефикасност планирања и спровођења мера и активности на развијању ненасилног понашања ученика у одабраним школама, као и улога Министарства просвете у пружању помоћи школама у обезбеђивању заштите ученика од вршњачког насиља.

Ревизијом су били обухваћени следећи субјекти:

- 1) Министарство просвете, науке и технолошког развоја, Београд
- 2) Основна школа „Михаило Петровић Алас“, Београд
- 3) Медицинска школа, Београд
- 4) Основна школа „Свети Сава“, Горњи Милановац
- 5) Економска школа, Чачак.

Кључном поруком, након спроведене ревизије утврдили смо да:

У циљу даљег унапређења заштите ученика од вршњачког насиља, потребно је да програми заштите од насиља које школе доносе буду базирани на анализи стања и процени успешности предузетих мера и активности у овој области.

У наставку су дати закључци и налази до којих смо дошли у поступку ревизије:

ЗАКЉУЧАК 1: Без програма заштите од насиља који су прилагођени специфичностима школе и без праћења ефеката реализације овог програма отежано је планирање унапређења мера и активности у области заштите од вршњачког насиља.

- 1.1 Програми заштите ученика од насиља више су формални него што су прилагођени специфичностима школа – субјеката ревизије.
- 1.2 Школе – субјекти ревизије кроз годишње извештавање о превенцији и сузбијању вршњачког насиља не пружају информације о ефектима спроведених мера и активности.

ЗАКЉУЧАК 2: Непостојање оперативних планова заштите и документованог праћења ефеката предузетих мера и активности отежава сагледавање потребе за пружањем додатне подршке ученицима.

- 2.1 Школе – субјекти ревизије нису у свим евидентираним случајевима вршњачког насиља процениле ниво насиља и сачиниле оперативне планове заштите за све учеснике насиља.
- 2.2 Школе – субјекти ревизије у већини случајева нису документовале ефекте предузетих мера и активности предложених оперативним плановима заштите за ученике.

ЗАКЉУЧАК 3: Изостанком указивања на квалитет извештавања о остваривању програма заштите од насиља свим школама и примере добре праксе у спровођењу овог програма, пропушта се прилика да и на овај начин Министарство просвете пружи практичну помоћ школама да унапреде функционисање система заштите ученика од вршњачког насиља.

- 3.1 Министарство просвете не пружа свим школама повратну информацију о квалитету извештаја о остваривању програма заштите од насиља.
- 3.2 Министарство просвете није утврдило Листу школа које су својим активностима постале примери добре праксе у спровођењу програма заштите од насиља.

У циљу ефикаснијег обезбеђивања заштите ученика од вршњачког насиља, Државна ревизорска институција субјектима ревизије дала је одређене препоруке, између осталог:

Школама – субјектима ревизије да приликом доношења годишњег програма заштите од насиља конкретизују активности на превенцији и интервенцији уз уважавање специфичности школе и да прецизирају механизме за праћење и вредновање реализације тих активности, као и да прате и документују ефекте предузетих мера и активности предвиђених оперативним плановима заштите, у циљу утврђивања њихове делотворности.

Министарству просвете да упути смернице школама за израду извештаја о остваривању програма заштите од насиља како би ови извештаји могли да пруже конкретније информације о квалитету реализације ових програма и да утврди листу школа које су својим активностима постали примери добре праксе у спровођењу програма заштите од насиља, у циљу пружања помоћи школама у области превенције и заштите од вршњачког насиља.